

2. Δημοσιονομικές εξελίξεις

ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, τεύχος 55, 2024, σσ. 31-38

Κρατικός Προϋπολογισμός, δημόσιο χρέος και προοπτικές των δημοσιονομικών μεγεθών

Ελισάβετ Ι. Νίτση

2.1. Εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2024 και Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2025

Πρόσφατα κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων το Προσχέδιο του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2025. Το Προσχέδιο, εκτός από τον Προϋπολογισμό του 2025, περιλαμβάνει και πληροφορίες για την εκτίμηση τόσο των μακροοικονομικών μεγεθών όσο και της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του 2024. Στον Πίνακα 2.1.1 παρουσιάζονται τα στοιχεία Προϋπολογισμών του 2024 και 2025.

Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2024

Για το τρέχον έτος 2024, και σύμφωνα με τα στοιχεία του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού του 2025, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (European System of Accounts - ESA), ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ της χώρας εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 2,2%, όσο και η πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις εαρινές οικονομικές της προβλέψεις. Η πρόβλεψη αυτή του Υπουργείου Οικονομικών σχετίζεται με τις επενδύσεις και την ιδιωτική κατανάλωση. Σημαντική είναι και η αύξηση της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, αποτυπώνοντας την ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας.

Τα δημοσιονομικά στοιχεία στο Προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2025 για το 2024 δείχνουν απόκλιση από τις εκτιμήσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2024, όπως είχε κατατεθεί. Το πρωτογενές αποτέλεσμα της Κεντρικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 4,3 δισ. ευρώ (1,9% του ΑΕΠ), έναντι 2,5 δισ. ευρώ, δηλαδή

1,8 δισ. ευρώ περισσότερα (0,8% του ΑΕΠ), από ό,τι είχε προβλεφθεί στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2024. Συγκριτικά με το 2023, όταν το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε στα 2,2 δισ. ευρώ (1,0% του ΑΕΠ), η βελτίωση ανέρχεται στα 2,1 δισ. ευρώ (0,9% του ΑΕΠ). Το συνολικό αποτέλεσμα της Κεντρικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα ύψους 5,4 δισ. ευρώ (2,3% του ΑΕΠ), έναντι ελλείμματος 6,3 δισ. ευρώ, δηλαδή 823 εκατ. ευρώ λιγότερα (0,3% του ΑΕΠ), από ό,τι είχε προβλεφθεί στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού 2024. Συγκριτικά με το 2023, όταν το έλλειμμα της Κεντρικής Κυβέρνησης ανήλθε στα 6,8 δισ. ευρώ (3,1% του ΑΕΠ), η βελτίωση ανέρχεται στα 1,4 δισ. ευρώ (0,6% του ΑΕΠ).

Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα αναμένονται στα 70,8 δισ. ευρώ (30,5% του ΑΕΠ), αυξημένα κατά 5,6 δισ. ευρώ ή 8,5% συγκριτικά με 2023, αλλά και 2,4 δισ. ευρώ ή 3,5% σε σχέση με την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2024. Η αύξηση αυτή θα προέλθει κατά κύριο λόγο από την είσπραξη φόρων, και πιο συγκεκριμένα τον ΦΠΑ κατά 1,8. ευρώ ή 7,7%, τον φόρο εισοδήματος από φυσικά πρόσωπα κατά 1,5 δισ. ευρώ ή 11,6% και τον φόρο εισοδήματος επιχειρήσεων κατά 617 εκατ. ευρώ ή 8,6%, αλλά και τις μεταβιβάσεις κατά 1,2 δισ. ευρώ ή 22,2%. Η αύξηση των εισπράξεων από φόρους οφείλεται κυρίως στη μείωση της φοροδιαφυγής σε συνδυασμό με την αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, καθώς αυξήθηκαν τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και τον ΦΠΑ σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του 2024 και στην αύξηση των αμοιβών, γεγονός που αύξησε τα εισοδήματα των εργαζομένων και άρα και την απόδοση του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Τα έσοδα από το ΠΔΕ μειώθηκαν κατά 786 εκατ. ευρώ ή 16,8% σε σχέση με την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2024, ενώ αυξήθηκαν από το 2023 κατά 716 εκατ. ευρώ ή 22,6%. Αντίθετα, τα έσοδα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αυξήθηκαν κατά 1,2 δισ. ευρώ ή 64,8% συγκριτικά με το 2023, ενώ δεν είχαν απόκλιση σε σχέση με την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2024.

Αντίστοιχα οι δαπάνες εκτιμώνται στα 76,2 δισ. ευρώ (32,9% του ΑΕΠ), αυξημένες κατά 1,6 δισ. ευρώ ή 2,1% από την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1 Στοιχεία Κρατικών Προϋπολογισμών σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA), (εκατ. ευρώ)

	2023	2024	2025	
	ΔΥΕ Απριλίου 2024	Πρόβλεψη Προϋπολογισμού 2024	Εκτίμηση Προσχεδίου Προϋπολογισμού 2025	Πρόβλεψη Προσχεδίου Προϋπολογισμού 2025
Κρατικός Προϋπολογισμός				
Καθαρά έσοδα	65.231	68.379	70.788	74.612
Φόροι εκ των οποίων:	62.466	62.960	66.247	68.721
ΦΠΑ	23.454	24.379	25.254	26.508
ΕΦΚ	7.018	7.067	7.192	7.239
Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	2.485	2.487	2.434	2.395
Φόρος εισοδήματος από φυσικά πρόσωπα	12.705	13.337	14.174	15.052
Φόρος εισοδήματος από εταιρείες	7.175	6.696	7.792	7.972
Λοιποί τρέχοντες φόροι	2.539	2.428	2.501	2.545
Κοινωνικές εισφορές	58	56	58	58
Μεταβιβάσεις	5.572	6.902	6.810	8.996
Πωλήσεις αγαθών & υπηρεσιών	732	889	802	1.021
Λοιπά τρέχοντα έσοδα	3.284	4.138	3.893	3.133
Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	2	23	38	5
Επιστροφές εσόδων	6.888	6.588	7.059	7.322
Δαπάνες ¹	72.058	74.632	76.218	80.562
Παροχές σε εργαζόμενους	14.039	14.833	14.923	14.682
Κοινωνικές παροχές	417	411	368	404
Μεταβιβάσεις	33.108	32.282	33.079	34.203
Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.334	1.626	2.092	1.837
Επιδότησεις	118	81	76	81
Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)	9.100	8.800	9.784	9.356
Λοιπές δαπάνες	49	111	150	101
Πιστώσεις υπό κατανομή (πλην ΠΔΕ)	11.627	15.210	14.726	18.152
Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	1.266	1.277	1.020	1.748
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ²				
Έσοδα	3.166	4.668	3.882	4.300
Δαπάνες	9.112	8.550	9.450	9.200
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ³				
Έσοδα	1.913	3.144	3.152	4.450
Δαπάνες	2.089	3.617	3.617	5.140

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1 (συνέχεια)

	2023	2024		2025
	ΔΥΕ Απριλίου 2024	Πρόβλεψη Προϋπολογισμού 2024	Εκτίμηση Προσχεδίου Προϋπολογισμού 2025	Πρόβλεψη Προσχεδίου Προϋπολογισμού 2025
Πρωτογενές Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού κατά ESA⁴	2.247	2.547	4.322	3.406
% ΑΕΠ	1.0%	1.1%	1.9%	1.4%
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού κατά ESA⁴	-6.828	-6.253	-5.430	-5.950
% ΑΕΠ	-3,1%	-2,7%	-2,3%	-2,5%
ΑΕΠ	220.303	233.775	231.904	242.338

Πηγή: Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2025, Υπουργείο Οικονομικών.
Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2024, Υπουργείο Οικονομικών.

Σημειώσεις:

1. Οι δαπάνες της κεντρικής διοίκησης αναλύονται σύμφωνα με τις μείζονες κατηγορίες του π.δ. 54/2018 (Α' 103).
2. Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.
3. Τα έσοδα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιέχονται στις μεταβιβάσεις, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.
4. Έλλειμμα (-)/Πλεόνασμα (+).

2024 και 4,2 δισ. ευρώ ή 5,8% από το 2023. Η αύξηση αυτή προέρχεται κατά κύριο λόγο από τους τόκους κατά 984 εκατ. ευρώ ή 11,2%, τις μεταβιβάσεις κατά 797 δισ. ευρώ ή 2,5% και τις αγορές αγαθών και υπηρεσιών κατά 466 εκατ. ευρώ ή 28,7% από την πρόβλεψη του Προϋπολογισμού του 2024, ενώ από την εκτέλεση του 2023 αυξήθηκαν οι πιστώσεις υπό κατανομή κατά 3,1 δισ. ευρώ ή 26,7%, οι παροχές σε εργαζόμενους κατά 884 εκατ. ευρώ ή 6,3% και οι τόκοι κατά 684 εκατ. ευρώ ή 7,5%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και ενίσχυση πληγέντων, χρηματοδότηση δράσεων προγραμμάτων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, του δημογραφικού και στεγαστικού ζητήματος, της ενεργειακής κρίσης και λοιπών έκτακτων αναγκών.

Τέλος, οι δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) αυξήθηκαν κατά 900 εκατ. ευρώ ή 10,5% συγκριτικά με την εκτίμηση του Προϋπολογισμού του 2024 και 338 εκατ. ευρώ ή 3,7% σε σχέση με τις δαπάνες για ΠΔΕ του 2023, ενώ οι δαπάνες του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας είναι αυξημένες συγκριτικά με τις δαπάνες του 2023 (1,5 δισ.

ευρώ ή 73,1%) αλλά έχει γίνει σωστή πρόβλεψη στον Προϋπολογισμού του 2024.

Προσχέδιο Προϋπολογισμού 2025

Αναφορικά με το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2025, οι μακροοικονομικές προβλέψεις για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ της χώρας είναι 2,3%, αυξημένος κατά μόνον 0,1% έναντι του 2024. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η πρόβλεψη αυτή είναι υψηλότερη από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (1,4% σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και 1,5% σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΔΝΤ). Παρά το δυσμενές περιβάλλον τόσο σε οικονομικό, όσο και σε κλιματικό και γεωπολιτικό επίπεδο, με τον περιορισμό της δημοσιονομικής στήριξης μετά την πανδημία και την ενεργειακή κρίση και τις συστατικές νομισματικές πολιτικές, αλλά και τις επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία και τη Μέση Ανατολή και τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης που επιδρούν αρνητικά στην οικονομική δραστηριότητα, η ελληνική οικονομία παραμένει ανθεκτική σε όρους ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ, με μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας τις επενδύσεις, την ιδιωτική κατανάλωση και τις εξαγωγές.

Δημοσιονομικά το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2025 προβλέπει μικρή αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος του Κρατικού Προϋπολογισμού, στο πλαίσιο όμως της δημοσιονομικής σταθερότητας, λόγω της αύξησης των δαπανών που προβλέπεται να υπερβαίνει την αύξηση των εσόδων, συγκριτικά με την εκτίμηση για το 2024. Το συνολικό αποτέλεσμα του Κρατικού Προϋπολογισμού κατά ESA θα περιοριστεί σε έλλειμμα ύψους 6,0 δισ. ευρώ (2,5% του ΑΕΠ), αυξημένο κατά 520 εκατ. ευρώ ή 9,6% συγκριτικά με την εκτίμηση για το 2024 του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού του 2025, ενώ το πρωτογενές αποτέλεσμα θα είναι πλεονασματικό και θα ανέλθει στα 3,4 δισ. ευρώ 1,4% του ΑΕΠ), μειωμένο κατά 916 εκατ. ευρώ ή 21,2%, αντίστοιχα.

Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα, που αναμένεται να φθάσουν τα 74,6 δισ. ευρώ (30,8% του ΑΕΠ), είναι αυξημένα κατά 3,8 δισ. ευρώ ή 5,4%. Η αύξηση των εσόδων προβλέπεται να προέλθει κυρίως λόγω της προβλεπόμενης μεγέθυνσης της οικονομίας που οδηγεί σε αυξημένες εισπράξεις ΦΠΑ 1,3 δισ. ευρώ ή 5%, και από τις μεταβιβάσεις 2,2 δισ. ευρώ ή 32,1%, κυρίως λόγω των αυξημένων, προσαρμοσμένων κατά ESA, εσόδων του ΤΑΑ κατά 1,3 δισ. ευρώ και του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ κατά 418 εκατ. ευρώ ή 10,8%. Οι δαπάνες θα φθάσουν τα 80,6 δισ. ευρώ (33,2% του ΑΕΠ), αυξημένες κατά 4,3 δισ. ευρώ ή 5,7% συγκριτικά με την εκτίμηση του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού για το 2024 και θα προέλθουν από τις Πιστώσεις υπό κατανομή (3,4 δισ. ευρώ ή 23,3% περισσότερα από το 2024) και δευτερευόντως από τις Μεταβιβάσεις (1,1 δισ. ευρώ ή 3,4%). Επιπλέον, αναμένονται 3,4 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση των δράσεων που επιχορηγούνται από αυτό και εντάσσονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», αλλά και 9,2 δισ. ευρώ από το ΠΔΕ, μέσω κυρίως της εκτέλεσης προγραμμάτων που εντάσσονται στο ΕΣΠΑ 2021-2027, αλλά και τη χρηματοδότηση έργων αποκατάστασης και νέων υποδομών της χώρας λόγω των φυσικών καταστροφών.

2.2. Η εξέλιξη του δημοσίου χρέους το β' τρίμηνο του 2024

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους¹, την 30/6/2024 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ανήλθε στα 355,9 δισ. ευρώ, μειωμένο κατά 35 εκατ. ευρώ συγκριτικά

με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 783 εκατ. ευρώ (0,2%) από το τέλος του 2023. Το σύνολο του χρέους αυτού είναι σταθερού επιτοκίου και η μέση σταθμική διάρκεια ανέρχεται στα 19,24 έτη. Η μέση διάρκεια ανατιμολόγησης είναι στα 18,77 έτη, ενώ το κόστος εξυπηρέτησης σε ταμειακή βάση, συμπεριλαμβανομένων των Swaps, είναι 1,32%. Το καθαρό αποτέλεσμα χρέους της Γενικής Κυβέρνησης, αφαιρουμένων των ταμειακών διαθεσίμων, που ανήλθαν στα 34 δισ. ευρώ, έφθασε στα 322 δισ. ευρώ την υπό εξέταση περίοδο. Το καθαρό χρέος της Γενικής Κυβέρνησης παρουσιάζεται αυξημένο κατά 1,7 δισ. ευρώ (0,8%) συγκριτικά με το τέλος του 2023 και κατά 4,9 δισ. ευρώ (0,5%) από το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ μειώθηκε κατά 1,1 δισ. ευρώ (0,3%) συγκρινόμενο με το τέλος του 2023.

Αναφορικά με την Κεντρική Κυβέρνηση, το χρέος ανήλθε σε 407,1 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 1,5 δισ. ευρώ (0,4%) σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ αυξήθηκε κατά 0,5 δισ. ευρώ (0,1%) από το τέλος του 2023, και 2,4 δισ. ευρώ (0,6%) συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023. Επιπρόσθετα, τα ταμειακά διαθέσιμα του Ελληνικού Δημοσίου μειώθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο κατά 250,2 εκατ. ευρώ ή 1,3% και 2,1 δισ. ευρώ (9,9%) σε σχέση με το τέλος του 2023 ενώ μειώθηκαν κατά 479 εκατ. ευρώ (2,4%) συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023.

Η σύνθεση του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2024 παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.2.1. Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης διαμορφώθηκε στο σύνολό του σε σταθερό επιτόκιο και ευρώ. Παρατηρείται μια μεταβολή της σύνθεσης του χρέους υπέρ του διαπραγματεύσιμου χρέους έναντι του μη διαπραγματεύσιμου, τόσο έναντι του προηγούμενου τριμήνου (395 εκατ. ή 0,4%), όσο και έναντι του τέλους του 2023 (3,4 δισ. ή 3,3%), αλλά και του αντίστοιχου τριμήνου του 2023 (6,7 δισ. ή 9,8%). Τέλος, οι εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου έφθασαν τα 28,3 δισ. ευρώ, μειωμένες κατά 445 εκατ. ευρώ (1,6%) σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, 439,6 εκατ. ευρώ ή 1,5% σε σχέση με το τέλος του 2023 και 1,2 δισ. ευρώ ή 4% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023.

Η κατανομή του χρέους, με βάση την υπολειπόμενη διάρκεια αυτού το πρώτο εξάμηνο του 2024, αποτυπώνεται στον Πίνακα 2.2.2. Οι βραχυχρόνιοι τίτλοι (με λήξη μικρότερη του έτους) του Ελληνικού Δημοσίου αντιπροσωπεύουν το 16,7% του συνόλου, έναντι 12,1% που καταλαμβάνουν οι μεσοπρόθεσμοι τίτλοι (με λήξη από 1 έως 5 έτη), και 71,2% που καταλαμ-

1. Δελτίο Δημοσίου Χρέους, Μάρτιος 2024, Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1 Στοιχεία χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης¹ (ποσά σε εκατ. ευρώ)*

Περίοδος	2023 (Β' τρίμ.)	2023 (Δ' τρίμ.)	2024 (Α' τρίμ.)	2023 (Β' τρίμ.)
Ύψος χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης	404.685,60	406.522,91	405.540,58	407.059,67
Κατανομή χρέους κατά είδος επιτοκίου				
Σταθερό ²	404.685,60	406.522,91	405.540,58	407.059,67
Κυμαινόμενο ^{2,3}	0,00	0,00	0,00	0,00
Κατανομή χρέους κατά τρόπο διαπραγμάτευσης				
Διαπραγματεύσιμο	99.147,97	102.443,77	105.440,55	105.835,51
Μη διαπραγματεύσιμο	305.537,63	304.079,14	300.100,03	301.224,16
Κατανομή χρέους κατά νόμισμα				
Σε ευρώ, €	404.685,60	406.522,91	405.540,58	407.059,67
Σε νόμισμα εκτός ζώνης ευρώ	0,00	0,00	0,00	0,00
Ταμειακά Διαθέσιμα ΕΔ⁴	19.655,20	21.272,80	19.426,70	19.176,5
Εγγυήσεις Ελληνικού Δημοσίου	29.432,30	28.697,90	28.704,30	28.258,33

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υπουργείο Οικονομικών.

Σημειώσεις:

1. Το χρέος της Κεντρικής Κυβέρνησης διαφέρει από το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης (Χρέος κατά Μάαστριχτ) κατά το ποσό του ενδοκυβερνητικού χρέους και λοιπών στοιχείων που προβλέπονται από τον ESA '95.
 2. Η αναλογία σταθερού/κυμαινόμενου επιτοκίου υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη: α) τις συναλλαγές ανταλλαγής επιτοκίου, β) τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων από τον ΕΜΣ σχετικά με τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί στο Ελληνικό Δημόσιο και γ) την ενσωμάτωση των παραμέτρων κινδύνου του χαρτοφυλακίου υποχρεώσεων του EFSF στο χαρτοφυλάκιο του ελληνικού δημοσίου χρέους.
 3. Τα τιμαριθμοποιημένα ομόλογα περιλαμβάνονται στα κυμαινόμενα ομόλογα.
 4. Περιλαμβάνεται ο λογαριασμός αποθεματικού προσόδων από τις αγορές κεφαλαίου με υπόλοιπο 15.697,3 εκατ. ευρώ, 31/3/2023 και 30/6/2023.
- * Προσωρινά στοιχεία.

βάνουν οι τίτλοι μακράς διάρκειας (λήξη μετά την πενταετία) από 17,2%, 12% και 70,8%, αντίστοιχα, που ήταν το προηγούμενο τρίμηνο του 2024. Συγκριτικά με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, παρατηρείται μια αύξηση του μεριδίου των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τίτλων και μια αντίστοιχη μείωση των βραχυπρόθεσμων.

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του συνολικού χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ανήλθε σε 16,82 έτη, ελαφρώς αυξημένη από αυτή των 17,18 ετών που ήταν το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του συνολικού χρέους της Κεντρικής Διοίκησης έχει περισσότερο από διπλασιαστεί από την είσοδο της χώρας στον Μηχανισμό Στήριξης, που ανερχόταν στα

7,65 έτη το δεύτερο τρίμηνο του 2010. Επιπλέον, και όσον αφορά τον νέο δανεισμό του Ελληνικού Δημοσίου κατά την υπό εξέταση περίοδο, η μέση σταθμική διάρκεια ανήλθε στα 16,77 έτη, παρουσιάζοντας αύξηση από το επίπεδο των 12,80 ετών στο οποίο είχε διαμορφωθεί το 2023.

Ο νέος δανεισμός για το πρώτο εξάμηνο του 2024 κατανέμεται σε 53,5% από την έκδοση εντόκων γραμματίων και 46,5% από ομόλογα σταθερού επιτοκίου. (Διάγραμμα 2.2.1).

Στο Διάγραμμα 2.2.2, παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα λήξης του χρέους της Κεντρικής Κυβέρνησης με βάση τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία. Από την απεικόνιση των νεότερων δεδομένων φαίνεται πως, αν εξαιρέσουμε το τρέχον έτος (2024), η διασπορά του βά-

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2 Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια* (ποσά σε εκατ. ευρώ)

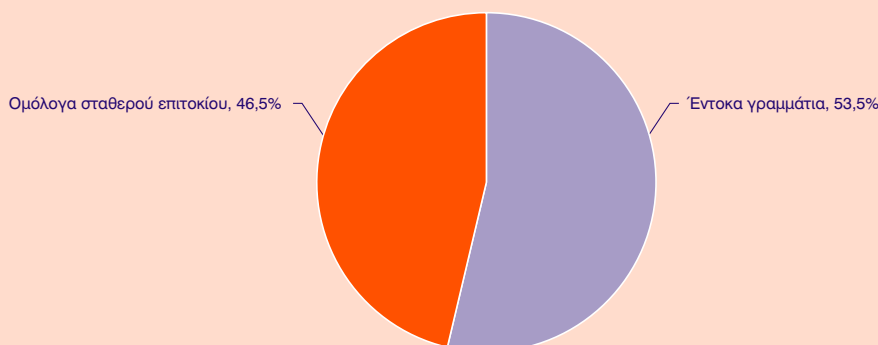
Περίοδος	2023 (Β' τρίμ.)	2023 (Δ' τρίμ.)	2024 (Α' τρίμ.)	2024 (Β' τρίμ.)
Συνολικό ποσό	404.685,60	406.522,91	405.540,58	407.059,67
Βραχυπρόθεσμα (μέχρι 1 έτος)	71.385,66	71.986,49	69.797,43	67.783,96
Μεσοπρόθεσμα (1 έως 5 έτη)	48.205,73	45.536,20	48.801,48	49.429,50
Μακροπρόθεσμα (άνω των 5 ετών)	285.094,21	289.000,22	286.941,67	289.846,21

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υπουργείο Οικονομικών.

* Αφορά τον όγκο των ομολόγων, εντόκων γραμματίων και βραχυπρόθεσμων τίτλων και όχι το σύνολο του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2.1

Κατανομή νέου δανεισμού, Α' εξάμηνο του 2024

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υπουργείο Οικονομικών.

ρους της εξόφλησης του δημοσίου χρέους έχει πλέον εξομαλυνθεί σε επίπεδα, με ελάχιστες εξαιρέσεις, χαμηλότερα των 15 δις. ευρώ ανά έτος έως το 2070.

2.3. Προοπτικές των δημοσιονομικών μεγεθών

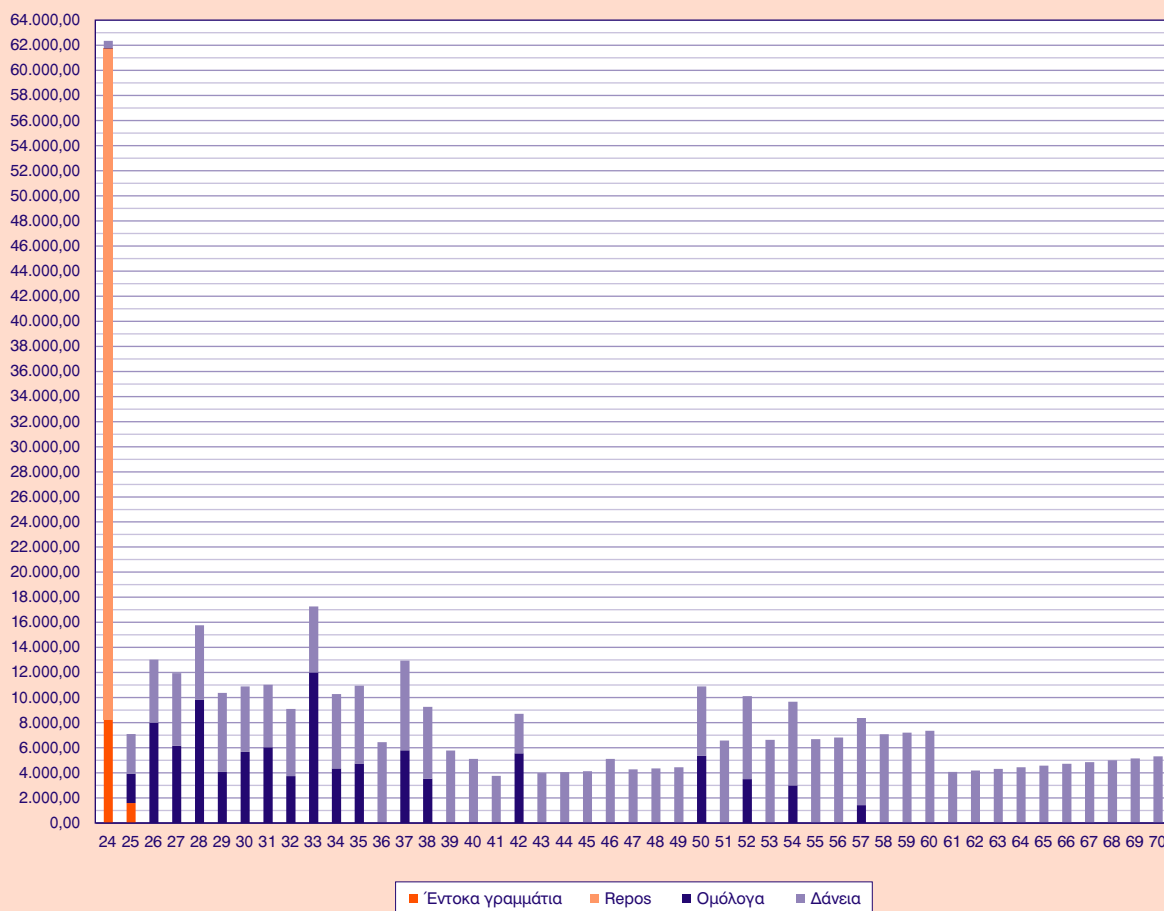
Το Προσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2025 καταρτίστηκε σε μία περίοδο υψηλής αβεβαιότητας με αλληπάλληλους κινδύνους, οι οποίοι εκ των πραγμάτων δεν μπορούν να προβλεφθούν με σαφήνεια, και ιδιαίτερα στο νέο πλαίσιο κανόνων της ΕΕ, στο οποίο όποια ευελιξία υπήρχε λόγω πανδημίας και ενεργειακής κρίσης έχει σημαντικά περιοριστεί, καθώς έχουν τεθεί σε

εφαρμογή οι νέοι δημοσιονομικοί κανόνες που ορίζουν με σαφήνεια τα περιθώρια αύξησης των ετήσιων δαπανών, όπως αυτά καταγράφονται στο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Σχέδιο 2025-2028.

Παρά τη διεθνή αβεβαιότητα, η πρόβλεψη για ανάπτυξη το 2024 στο 2,2% και το 2025 στο 2,3% μπορεί να θεωρηθεί εφικτή, καθώς οι προβλέψεις των περισσότερων οργανισμών υποστηρίζουν αυτή την προοπτική ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, με βασικό μοχλό τις επενδύσεις και την ιδιωτική κατανάλωση. Σε αυτό τον στόχο συντελούν το μικρότερο έλλειμμα από την τιμή αναφοράς του 3% του ΑΕΠ, καθώς και η συνεχής μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ. Επιπλέον, η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας και

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2.2

Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους Κεντρικής Κυβέρνησης την 30/6/2024 (ποσά σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Υπουργείο Οικονομικών. Οι λήξεις τίτλων εξομαλύνονται με προαγορές χρέους και πράξεις διαχείρισης.

Σημείωση: Περιλαμβάνεται η επιμήκυνση των δανείων του EFSF που συμφωνήθηκε στο Eurogroup της 22-6-2018.

η βελτιωμένη προοπτική της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση του κύρους και της αξιοπιστίας της και μπορεί να βελτιώσει ακόμα περισσότερο τόσο τις επενδύσεις όσο και το ενδιαφέρον για τα ελληνικά ομόλογα. Επιπρόσθετα, η επιτάχυνση της υλοποίησης του σχεδίου «Ελλάδα 2.0» και οι επενδύσεις που καλύπτονται από επιχορηγήσεις και δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών, αλλά και της αγοράς εργασίας εκτιμάται ότι θα συμβάλλουν στην επίτευξη της πρόβλεψης για τον ρυθμό ανάπτυξης του 2025. Τέλος, η ταχύτερη του αναμενόμενου αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος μπορεί να έχουν θετική επίδραση στην ανάπτυξη.

Εκτός όμως από τις θετικές για την ελληνική οικονομία προϋποθέσεις, υπάρχουν και αβεβαιότητες και κίνδυνοι που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τον ρυθμό μεγέθυνσής της. Ο πιο σημαντικός κίνδυνος προέρχεται από τη συνεχή απειλή ενός νέου γύρου ενεργειακής κρίσης που φαίνεται πολύ ορατή μετά την τελευταία κλιμάκωση στη Μέση Ανατολή. Την τελευταία περίοδο η τιμή του πετρελαίου σημειώνει αυξομειώσεις, όντας σε υψηλά επίπεδα, με τον κίνδυνο να ξεπεράσει ακόμα και τα 90 ή και 100 δολάρια το βαρέλι να είναι ορατός, αν εκτροχιαστεί η κατάσταση στη Μέση Ανατολή. Μία τέτοια άνοδος θα οδηγούσε σε νέα επιτάχυνση του πληθωρισμού και θα περιόριζε την αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας, δημιουργώντας σημαντικές αποκλίσεις στις δημοσιονομικές προβλέψεις του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού αλλά και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Σχε-

δίου 2025–2029 που γίνονται στη βάση ενός σεναρίου πως το βαρέλι θα κυμαίνεται στα 80 δολάρια. Επιπρόσθετα, ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή δημιουργεί εμπόδια στο εμπόριο, με αρνητικές συνέπειες για την ανάπτυξη.

Επιπλέον, η ανάγκη αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής κρίσης σε μόνιμη βάση είναι μία παραδοχή που οδηγεί στην ανάγκη πρόβλεψης σχετικών κονδυλίων στον Προϋπολογισμό της χώρας για την ενίσχυση της ασφάλειας με έργα αποκατάστασης αλλά και νέων υποδομών, την ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και της πρόληψης, αλλά και της κρατικής αρωγής.

Για τα δημοσιονομικά μεγέθη προβλέπονται αυξημένα έσοδα με την αύξηση των φορολογικών εισπράξεων, τόσο των άμεσων –αύξηση φόρου εισοδήματος λόγω της ανάπτυξης και των αυξημένων εισοδημάτων– και έμμεσων –αυξημένα έσοδα από ΦΠΑ λόγω

του πληθωρισμού αλλά και της αυξημένης ιδιωτικής κατανάλωσης. Ταυτόχρονα, οι δαπάνες αναμένονται επίσης αυξημένες, καθώς είναι απαραίτητη η πρόβλεψη κονδυλίων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών (πυρκαγιές, πλημμύρες), μίας πιθανής νέας ενεργειακής κρίσης, αλλά και η χρηματοδότηση μεταρρυθμίσεων που έχουν ως βασικούς στόχους την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος τόσο από αυξήσεις στους μισθούς και τις συντάξεις όσο και από τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών.

Όσον αφορά το δημόσιο χρέος, αυτό αναμένεται το 2025 να αποκλιμακωθεί στο 149,1% του ΑΕΠ. Αν και το χρέος ως προς το ΑΕΠ μειώνεται, σε ονομαστικούς όρους το χρέος παρουσιάζει σταθεροποιητική τάση, αν και ανοδικό. Αυτό οφείλεται στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και όχι στην απομείωση του χρέους. Βεβαίως, είναι σαφές ότι και αυτή η πρόβλεψη ακολουθεί τις παραδοχές για την ανάπτυξη της οικονομίας.